

מסורת הש"ס

מי שאמר פרק רביעי נזיר

כד.

עין משפט
נר מצוה

בא א מיי פ"ט מהל'
מירות הלכה ט'
בב ב מיי שם הלכה י'
בג ד מיי שם ופ"ד
מהל' עיניה הל"ג:
כד ו מיי פ"ט מהל'
מירות הלכה י'
בה ז מיי פ"י מהלכות
שגגות הלכ' ו סג
עין רז:

נוסחת הריב"ן

אן דיוון דלריכה כפרה
היחל: בן והשער לשם:
ג דלג לפי ויקרא דמים און
מועלין נהן וכדמפרש כו:
ד למויתרה ה"י היחל:
ה האליל: ון כ"י תמוז כאן
הו"ל איכא דלמרי מאן תנא
דלמגריד ליה תמתי וחס
הימא שו תנא ומרעה בעדר
אמר דר תסדא כו:

הגהות התוספות

1. ז"ל שהיא קדשה.
2. ז"ל כשאר כל מיר.
3. ז"ל כשאר כל מיר.
4. ז"ל ללך.
5. ז"ל דלריכה לה.
6. כו"ל ז"ל כ"ך להכא.

פי' הרא"ש

ד' דורות ישראל עובד
ישי דוד שלמה ואילו
ציריה עד רחבעם בן
שלמה שבא תנא ובעל
העמונית: מאן תנא ובעל
לא משעבד לה. אמר רב
חסדא רבנא. הלכך
כל מיר שלא הפך לה
הקנה לה משלו ומביאה
כפרתה. וכי הפך לה
במלכות דלא צריכה לא
אקני לה דאי ס"ד ר'
יהודה היא כיון דמשעבד
לה בתנאי כתובה ה"ל
אילו הפרישה משלה:
כאמר מביא קרבן עשיר
על אשתו אפ"פ שהיא
עניה כיון שהיא משעבד
לה בקרבות חובותיה
והוא עשיר צריך להביא
עליה קרבנות עשיר וכן
אבל נדרים ונדבות וזבה
והכי משמע בירושלמי
דמכותב פ' גערה דקאמר
התם ואפי' אכלה חלב או
חללה שבת. דמשעבד דוקא
קרבן חובה. אבל נדרים
ונדבות אינו חייב שמה
תקניטו ונדבות בכל יום
ואפי' שירובי הבעל להפך
משום דברים שבינו לבינה
דאיכא הפסד ממוץ שי
לחוש שמה תדור ודפרע
קודם שישימם או זמנין
דמטריר ולא מצי מיפך לה
כדאיכא בנדרים פ' גערה.
אבל בנדבות לא מצי
שמה תקניטו כיון שהיא
מחזקת בנדרים: כן כתובת
וי ל כל אחיות דאית לי עלך
מן קדמת דנא ה"ג רש"י
בפי' כשארם מגרש
לאשתו ופירע לה כתובה
כותבת וזו שוכר וכתוב
בו התקבלתי כתובתי וכל
אחיות דאית לי עלך מן
קדמת דנא. מכלל שכל
אחיות שהיה עליה הוא

ארבעה דורות בישראל. עובד ישי דוד שלמה ואילו לעירה לא
היה בישראל עד רחבעם בן שלמה שבה נמנעה
העמונית: האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה. שלה
זהמות כשהלחטת וכשג לעולה ואילו לשלמים שהן קרבן נזיר

זכתה וקדמה ארבעה דורות בישראל למלכו:
מתני' האשה שנדרה בנזיר והפרישה
את בהמתה ואח"כ היפר לה בעלה אם שלו
היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר ואם שלה
היתה הבהמה החטאת תמות ויעולה תקרב
עולה שלמים תקרב שלמים ונאכלין ליום
אחד ואינן טעונין לחם ויהיו לה מעות
סתומין יפלו לנדבה ימעות מפורשין דמי
חטאת ילכו לים המלח ולא נהנין ולא מועלין
בהן דמי עולה יביאו שלמים ונאכלין ליום
אחד ואינן טעונין לחם: גמ' מאן תנא דבעל
לא משתעבד לה אמר רב חסדא רבנא היא
דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה
בעדר הא משתעבד לה דתניא ר' יהודה
אומר יאדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן
כל קרבנותיה שהיא חייבת שכן כתב לה
כל אחריות דאית לך עלי מן קדמת דנא
רבא אמר אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד
לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא
לה לא איכא דאמרי מאן תנא אמר רב
חסדא רבי יהודה היא וכי משעבד לה
במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא
לה לא דאי רבנן לא משעבד לה כלל
אלא היכי דמי דמשעבד לה כגון
דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה
רבא

זרוע כמלכות שיעטן בתוספת אצל מ"מ הורוע מיתסר כחומר שלמי נזיר
ועד אומר ר"ת דאין להם זרוע היינו דאין להם זרוע צלילה שיתבשל
עם האיל לאל לנדר ואקרייה: ד' ואינם טעונין לחם. כשאר דכמי על
כפי המזר ואין כאן כפי המזר דהפך לה ואם הקדישו כבר טעון פדייה
ואפילו אי מיעק עקר גזירה שמה יאמרו הקדש יואל בלא פדייה ואי
מיגו גיי נמי מני לפדות דאין לו קדושת הגוף עד שישטם עליו הקרבן:
ה"ג היו זה מעות סתומים יפלו לנדבה. היכא דהפך לה בגמרא
מפרש דהנה סתומים יפלו לנדבה ב לחולין ולמזבח דיינין עולת
נדבה וסכיה באין משל ליבור וכן פי' בכל דוכתי דמינא יפלו
לנדבה וכל חס למיתא הכא חס שלו חולין דכתיב ברישא:
מפורשים. א לפרשן אלו דמים למטלה ואלו לעולה ואלו לשלמים:
דמי חטאת ילכו לים המלח. כיון דאילו הימא הבהמה הוה אלוה

למיתה ולא נהנין מאותן מעות מדרבנן ולא מועלין דכיון דליס המלח אלו לא קרינן ציה קדשי ה' וה"ה דלעיל גבי בהמה מצי למיתני לא
נהנין ולא מועלין: דמי עולה יביאו עולה. דדורון הוא ומועלין צה כיון דקרינן למזבח: דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד
ואין טעונין לחם דכפרישית: גמ' מאן תנא דא משתעבד לה. ולכן יש סברא לחלק בין צהמה ידיה דמי תנא ומרעה בעדר ואם
שלה חטאת תמות דאי משתעבד לה לא היה סברא לחלק בין צהמנו לבהמה: אמר רב חסדא רבנא היא. וכדמפרש ואילו ומ"מ חס
לא הפך לה היתה מקריצתה לחובתה ד' כיון דאקני לה וכדמפרש בסמוך (הפך לה לא אמר דהא הוה צהמות ידיה דמפרש בסמוך) כי
מקני לה מירי דלריכה לה צמדי דלא צריכא לה כגון דהפך לה לא אקני לה: דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תנא ומרעה בעדר הא
משעבד לה בתנאי כתובה: כדמפרש ואילו וס"ד דתנאי כתובה עדיף ואפי' צמדי דלא צריכא לה נמי משעבד לה: דתניא ר' יהודה
אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו. פי' חס עשיר הוא ח' והוא חייבת קרבן עולה ויורד צריך להביא קרבן עשיר עליה ולא יוכל
לומר והלא אין לה כלום ותצא קרבן עני וכן כל קרבנותיה שהיא חייבת להביא קרבן בעצורה ודווקא חובות שהיא חייבת כגון יולדת וזה
אכל נדרים ונדבות לאו כל כמינה לידור אלף עולה ליום ואומר ר"י דדוקא אותן שנתחייבה שששאלת ואליך ולא שנתחייבה קודם שששאלת:
הבי גרים רש"י שכן בותבת [ד"ה] בל אחריות דאית לי ע"ך מקרבת דנא והכי איתא בנדרים כהנים פירוש מנורען ופירוש דאשה שגרה
בעלה לאחר ששים לה בעלה כתובתה כותבת לו שוכר התקבלתי כתובתי וכל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא הכל מחלמי אלמא דמשום
דמשעבד לה צריכה לפוטרו צעת גירושין: אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא [ה במירי דאי צריכא]. כגון
הפך לה לא משעבד לה כלל ואפי' דמשעבד לה בתנאי ציה דין הלכך בהמה שלו תנא ומרעה בעדר דהוה חולין גמורין ולא הוה
כזהמות: א"כ דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא וכי משעבד לה בתנאי כתובה במילתא דצריכא לה בו. דאי לרבנן לא משעבד
בתנאי כתובה והכי דמי שמשעבד לה שיוכל להקריב מצהמותיו חס לא הפך לה כגון דאקני לה שנתן לה צהמנה מצהמותיו ו
וכיון דאקני לה הוה לה דנפשה והוה לן למימר דחטאת תמות כמו בצלחה כי אקני לה במילתא דלריכה לה כגון חס לא הפך לה

הוה חייב לשלם מזה פטרה אותו כשגרשה. וי"ס שכתוב בהם שכן כתב לה כל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא. כשארם
נושא אשה הוא כותב לה כל אחריות ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. ודוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי'
שששאלת אינו חייב כדפרישית וכן אם לוותה ואכלה קודם שששאלת אינו חייב לשלם כדמפרש פ' ישי נחלין וטבא ליה עבדו
לית. ואפי' לא נהגאל שפסק שאם לוותה ואכלה בעל יורש הוה ופירע היינו דוקא מאותן נכסים שהכניסו לה ומשום פסידא
דלוקא אבל מנכסיו לא דדוקא קרבנות חובותיה קבל עליו דלא נחא ליה לאיניש שותחיה אשה אצלו מחסותה כפרה: אלא
הכי דמי דמשעבד לה דאקני לה [וכיון דאקני לה] הוה לה דנפשה והוה כמו שהפריש משלה ולא מיירי שהקנה

זכה וקדמה ארבעה דורות בישראל. עובד ישי דוד שלמה ואילו
לעירה לא חתם בישראל עד רחבעם: דהוה מנעמה העמונית:
מתני' הטעם תמות. אותה הבהמה שהפרישה לשם חטאת
תמות וכי היא טעמא דפרשין א לעיל א דלריכה כפרה והוה

זכתה וקדמה ארבעה דורות בישראל למלכו:
מתני' האשה שנדרה בנזיר והפרישה
את בהמתה ואח"כ היפר לה בעלה אם שלו
היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר ואם שלה
היתה הבהמה החטאת תמות ויעולה תקרב
עולה שלמים תקרב שלמים ונאכלין ליום
אחד ואינן טעונין לחם ויהיו לה מעות
סתומין יפלו לנדבה ימעות מפורשין דמי
חטאת ילכו לים המלח ולא נהנין ולא מועלין
בהן דמי עולה יביאו שלמים ונאכלין ליום
אחד ואינן טעונין לחם: גמ' מאן תנא דבעל
לא משתעבד לה אמר רב חסדא רבנא היא
דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה
בעדר הא משתעבד לה דתניא ר' יהודה
אומר יאדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן
כל קרבנותיה שהיא חייבת שכן כתב לה
כל אחריות דאית לך עלי מן קדמת דנא
רבא אמר אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד
לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא
לה לא איכא דאמרי מאן תנא אמר רב
חסדא רבי יהודה היא וכי משעבד לה
במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא
לה לא דאי רבנן לא משעבד לה כלל
אלא היכי דמי דמשעבד לה כגון
דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה
רבא

זרוע כמלכות שיעטן בתוספת אצל מ"מ הורוע מיתסר כחומר שלמי נזיר
ועד אומר ר"ת דאין להם זרוע היינו דאין להם זרוע צלילה שיתבשל
עם האיל לאל לנדר ואקרייה: ד' ואינם טעונין לחם. כשאר דכמי על
כפי המזר ואין כאן כפי המזר דהפך לה ואם הקדישו כבר טעון פדייה
ואפילו אי מיעק עקר גזירה שמה יאמרו הקדש יואל בלא פדייה ואי
מיגו גיי נמי מני לפדות דאין לו קדושת הגוף עד שישטם עליו הקרבן:
ה"ג היו זה מעות סתומים יפלו לנדבה. היכא דהפך לה בגמרא
מפרש דהנה סתומים יפלו לנדבה ב לחולין ולמזבח דיינין עולת
נדבה וסכיה באין משל ליבור וכן פי' בכל דוכתי דמינא יפלו
לנדבה וכל חס למיתא הכא חס שלו חולין דכתיב ברישא:
מפורשים. א לפרשן אלו דמים למטלה ואלו לעולה ואלו לשלמים:
דמי חטאת ילכו לים המלח. כיון דאילו הימא הבהמה הוה אלוה

למיתה ולא נהנין מאותן מעות מדרבנן ולא מועלין דכיון דליס המלח אלו לא קרינן ציה קדשי ה' וה"ה דלעיל גבי בהמה מצי למיתני לא
נהנין ולא מועלין: דמי עולה יביאו עולה. דדורון הוא ומועלין צה כיון דקרינן למזבח: דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד
ואין טעונין לחם דכפרישית: גמ' מאן תנא דא משתעבד לה. ולכן יש סברא לחלק בין צהמה ידיה דמי תנא ומרעה בעדר ואם
שלה חטאת תמות דאי משתעבד לה לא היה סברא לחלק בין צהמנו לבהמה: אמר רב חסדא רבנא היא. וכדמפרש ואילו ומ"מ חס
לא הפך לה היתה מקריצתה לחובתה ד' כיון דאקני לה וכדמפרש בסמוך (הפך לה לא אמר דהא הוה צהמות ידיה דמפרש בסמוך) כי
מקני לה מירי דלריכה לה צמדי דלא צריכא לה כגון דהפך לה לא אקני לה: דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תנא ומרעה בעדר הא
משעבד לה בתנאי כתובה: כדמפרש ואילו וס"ד דתנאי כתובה עדיף ואפי' צמדי דלא צריכא לה נמי משעבד לה: דתניא ר' יהודה
אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו. פי' חס עשיר הוא ח' והוא חייבת קרבן עולה ויורד צריך להביא קרבן עשיר עליה ולא יוכל
לומר והלא אין לה כלום ותצא קרבן עני וכן כל קרבנותיה שהיא חייבת להביא קרבן בעצורה ודווקא חובות שהיא חייבת כגון יולדת וזה
אכל נדרים ונדבות לאו כל כמינה לידור אלף עולה ליום ואומר ר"י דדוקא אותן שנתחייבה שששאלת ואליך ולא שנתחייבה קודם שששאלת:
הבי גרים רש"י שכן בותבת [ד"ה] בל אחריות דאית לי ע"ך מקרבת דנא והכי איתא בנדרים כהנים פירוש מנורען ופירוש דאשה שגרה
בעלה לאחר ששים לה בעלה כתובתה כותבת לו שוכר התקבלתי כתובתי וכל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא הכל מחלמי אלמא דמשום
דמשעבד לה צריכה לפוטרו צעת גירושין: אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא [ה במירי דאי צריכא]. כגון
הפך לה לא משעבד לה כלל ואפי' דמשעבד לה בתנאי ציה דין הלכך בהמה שלו תנא ומרעה בעדר דהוה חולין גמורין ולא הוה
כזהמות: א"כ דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא וכי משעבד לה בתנאי כתובה במילתא דצריכא לה בו. דאי לרבנן לא משעבד
בתנאי כתובה והכי דמי שמשעבד לה שיוכל להקריב מצהמותיו חס לא הפך לה כגון דאקני לה שנתן לה צהמנה מצהמותיו ו
וכיון דאקני לה הוה לה דנפשה והוה לן למימר דחטאת תמות כמו בצלחה כי אקני לה במילתא דלריכה לה כגון חס לא הפך לה

הוה חייב לשלם מזה פטרה אותו כשגרשה. וי"ס שכתוב בהם שכן כתב לה כל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא. כשארם
נושא אשה הוא כותב לה כל אחריות ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. ודוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי'
שששאלת אינו חייב כדפרישית וכן אם לוותה ואכלה קודם שששאלת אינו חייב לשלם כדמפרש פ' ישי נחלין וטבא ליה עבדו
לית. ואפי' לא נהגאל שפסק שאם לוותה ואכלה בעל יורש הוה ופירע היינו דוקא מאותן נכסים שהכניסו לה ומשום פסידא
דלוקא אבל מנכסיו לא דדוקא קרבנות חובותיה קבל עליו דלא נחא ליה לאיניש שותחיה אשה אצלו מחסותה כפרה: אלא
הכי דמי דמשעבד לה דאקני לה [וכיון דאקני לה] הוה לה דנפשה והוה כמו שהפריש משלה ולא מיירי שהקנה

א) נדרים פג לעיל כא;
ב) מנחת ד: מעילה יא;
ג) יסיונה דמלחא שכן
כותב לה כו' ליתא כשהיה
דעניס לך שפיר גרסין
דמלא ופי' מה שגרס על
הגליון כה"ן נדרים דף
לה: ד) נעיש פיר' מ"ז
ז"מ קד. נדרים לה: [תוס']
מכות פ"ו, ה) צע"י
נוסף: בן שלמה, ו) ונע"י
תוס' שם ד"ה אמר רב
חסדא.

הגהות ה"ח

א) במשנה והשלמים
תקרב שלמים: (ב) גמ'
וראלא היכי דמי: (ג) רש"י
ד"ה הטעם וכי דפרישין
לעיל כא: ע"ש: (ד) ד"ה
דמי שלמים יביאו שלמים:

גליון הש"ס

מתני' החטאת תמות.
ע"י נדרים דף פג ע"ה
ובתוס' שם ד"ה ופי'
אמרת: שם ועולה תקרב
עולה. ע"י יומא דף מא
ע"כ מדיה והכי עולה:

הגהות מהר"ב

א) תוס' ד"ה שלמים וכי
כיון שפלו. חייבת שפלו
נמקח. ופי' שפלו:
ב) ד"ה היי' הו' ופי' ופלו
לנדבה לחולין. חייבת לחולין
נמקח. ופי' לעלות למזבח
כ"ל: ג) ד"ה מפורשים
שפירש. חייבת שפירש
נמקח. ופי' שפירש:
ד) ד"ה אמר רב חסדא
וכי היתה מקריצתה
לחובתה דהא הוה כהמות
דידיה כיון ופי' כי מקני לה
מירי דלריכה לה כגון חס
לא הפך לה ופי' כ"ל:
ה) ד"ה דמלא ופי' דמי
ואם עשיר הוא שפלו
בקרבן עולה ויורד ופי'
להכא ופי' אכל נדרים
ונדבות ופי' כ"ל: ו) ד"ה
איכא דאמרי וכי כגון
דלכך ופי' דמי
מנהמותיו. ופי' מן חס
ואפי' מ"ד ויין דלכך
וכי מנו בעלה ופי' דמי
הס"ד ואפי' מ"ד: כי
אקני ופי' חס ע"כ
וס"ד ופי' ע"כ:

מוסף רש"י

היו לה מעות סתומין.
דלא פירשה אלו לחטאת
ואלו לעולה (מנחת ד).
יפלו לנדבה. לשופרות.
דהלכה הוה נזיר למטה
מקומו (שם). דמי חטאת
ילכו לים המלח. כיון
חטאת שמתו בעליה למיתה
אולג (שם ופירש"י יא). לא
היו מדרבנן. ולא
מועלין. דלמא כשהפכה
קמייתא דמעילה ופי'
חטאת הממות מות
ההולכות לה המלח און
מועלין כגון דלמיתו קיין
ולא קדשי גבוה יעשו
במנחת ד). דמי עולה
יביאו עולה. דדורון
בעלמא הוה דלא לכפרה
אחיו וכלאמתיין קיין (פ"ב מ"ה) האשה שמתה יביאו וישיין עולתה (פירש"י יא). דמי שלמים. אפי' דמי אסל ליתא דלוי
נזיר טורח אלא נזיר טמא ומכשירו להחליט מירות טורה (מנחת ד). ונאכלין ליום אחד. כחומר שלמי מיר כדאמרינן
לחיותו מקומן (שם). ואין טעונין לחם. משום דכמי ציה ומן על כפי המזר ואין כאן מיר (פירש"י יא). ובמ"ז מנחת ד).
אדם מביא קרבן עשיר על אשתו. שהוא חייב בקרבן לנדבה ונרעה, ואם הוא עשיר אין יכול לומר אין לו כלום
ומפטר בקרבן עני (ז"מ קד) ולא אמרינן דאפי' ששאלת לפני ענה הוה, דמה שקנהה שפלו קנה בעלה, אלא כל הקרבנות
שחייבת מביא עליה (נדרים ה). שכן כתב לה כל אחריות כו'. ה"ה לה צמדי א"ר יהודה לפיכך חס פטרה חס חייב
בהן, שכן היא כותבת לה לחלקן דאית לי עלך מן קדמת דנא, והכי פירושא לפיכך חס גירשה ומן לה כהמותה ועדיין קרבנותיה
עליה אינו חייב בהן, שכן כותבת לה כגון השוכר שכותבת לו על קבלת כהמותה כהמותי ואחריכך דאית לי

עלך מן קדמת דנא וכל אחריות שהיא עליך מלפני היום הזה. ולשון הפסדים אינו יודע לפרש ככאן (ב"מ קד).